

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİK BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

**TRT REPERTUVARINDA YER ALAN AŞIK EMRAH
MAHLASLI TÜRKÜLER ÜZERİNE BİR İNCELEME**
(A Review Over Songs with Lyrics of Aşık Emrah in the TRT Repertoire)

LİSANS TEZİ

Emirhan KARCI

Danışman: Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Erzurum
Haziran-2025

Atatürk Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Müzik Bilimleri Bölümü

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Emirhan KARCI tarafından hazırlanan “**TRT Repertuvarında Yer Alan Aşık Emrah Mahlaslı Türküler Üzerine Bir İnceleme**” başlıklı çalışması 27 / 06 / 2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzik Bilimleri Bölümü Müzikoloji Ana Sanat Dalında, Diploma Çalışması (lisans tezi) olarak kabul edilmiştir.

Danışman:	Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ	
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Emrah LEHİMLER	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Koray ÇELENK	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Semih OKCU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Şevki Özer AKÇAY	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Yavuz ŞEN	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU	
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ARAS	
Jüri Üyesi:	Arş. Gör. Ahmet ALUMUR	

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ

Bölüm Başkanı

ÖZ
LİSANS TEZİ
TRT REPERTUVARINDA YER ALAN AŞIK EMRAH MAHLASLI TÜRKÜLER
ÜZERİNE BİR İNCELEME
Emirhan KARCI

Haziran 2025, 42 sayfa

Amaç: Araştırmada TRT Repertuvarında yer alan Aşık Emrah mahlaslı türkülerle yönelik durum tespiti yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tarama, doküman analizi ve sözlü görüşme yöntemi kullanılmıştır. TRT repertuvarında yer alan Kırık Havalar ve Uzun Havaların tamamı taranmış ve güftesinde Emrah mahlası olan eserler tespit edilmiştir. Eserlerin güftelerine yönelik aşıklar ile sözlü görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca eserlere yönelik makam usul analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında ele alınan alt problemler doğrultusunda, TRT Repertuvarında yer alan Aşık Emrah mahlaslı türkülerden bulgular elde edilmiş ve sonuçlandırılmıştır.

Sonuçlar: TRT Repertuvarında Yer Alan Emrah Mahlaslı Eserlerin; Aşık Emrah mahlaslı eserlerin %0,6 oran ile 34 adet olduğu, büyük çoğunluğunun Kırık Hava türünde olduğu, En fazla Erzurum yöresinden derlendiği, En fazla Aşık Yaşar Reyhani'nin kaynaklık yaptığı, Derleyen bakımından ise en fazla Nida Tüfekçi'nin katkı sağladığı, En fazla Nida Tüfekçi tarafından notaya alındığı ve 7 uzun hava türünde eserin notasına ulaşamadığı tespit edilmiştir.

Eserlerin en fazla Hüseyini ve Uşşak makamlarında oldukları, Çoğunlukla 4/4lük, 10/8lik ve 2/4 lük usullerde ve en fazla 4/4lük usulde ölçülendirildikleri, 8 eserin usulü Serbest ölçülü olduğu ve bu nedenle eserlerde usul mevcut olmadığı; Çoğunlukla Aşk ve Sevda, Dini, Gurbet ve Sitem konularında ve en fazla Aşk ve Sevda temaya sahip güftelerden oluştukları; %82,4 oran ile 28'i Erzurumlu Emrah, %17,6 oran ile 6'sı Ercişli Emrah'a ait güftelerden oluştukları dolayısıyla en fazla Erzurumlu Emrah'a ait güftelerden oluştukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Türkü, Aşık Emrah, Makam, Usul

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iii
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR DİZİNİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	3
Varsayımlar	3
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	3
Erzurumlu Emrah.....	3
Sanatı	4
Eserleri.....	4
Ercişli Emrah	5
Sanatı	5
Eserleri.....	6
Erzurumlu Emrah ile Ercişli Emrah Hakkında Görüşler	6
İKİNCİ BÖLÜM	8
Yöntem	8
Araştırmanın Modeli.....	8
Evren ve Örneklem	9
Verilerin Toplanması	9
Verilerin Analizi	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	11
Bulgular ve Yorum.....	11
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	11
İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	17
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	27
Sonuç ve Öneriler.....	27
Sonuçlar	27

Öneriler	29
KAYNAKÇA	30
ÖZGEÇMİŞ.....	32

KAYNAKÇA

- Arvas, A. (2021). Van Âşıklık geleneği araştırmalarının tarihi. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(27), 541-553 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1818176>
- Atmaca, S. (2016). Âşık edebiyatında “dedim-dedi” örnekleri. *Akademik Bakış Dergisi*. (58). <https://www.akademikbakis.org/file/58.pdf>
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.
- Baştepe, K. (2024). Nazım biçimi açısından Hacı Taşan’ın eserlerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(47), 725-743 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3735220>
- Büyüköztürk vd., (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çakmak, S. (2017). Ercişli emrah şiirlerinin müzikal yapı özellikleri ve bölge kültürüne tesiri. *İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi*, 3(2), 14-30. <https://doi.org/10.22252/ijca.295007>
- Dursun, B. K., & Dursun, D. (2024). Türk halk müziğinde kültürel bir değer olarak ‘âşıklık geleneği’. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*. 10(1), 197-205. <https://doi.org/10.22252/ijca.1520781>
- e-profil (t.y.). *Erzurumlu Emrah*. <https://profil.edebiyatdefteri.com/erzurumlu-emrah/siirleri>.
- Erciş Kaymakamlığı (t.y.). *Ercişli Emrah*. <http://ercis.gov.tr/ercisli-emrah>.
- Ercişgücü İlkokulu (t.y.). *Ercişli Emrah Hayatı ve Şiirleri*. https://ercisergucuilkokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/65/06/707013/dosyalar/2021_03/17164141_ErciYli_Emrah_HayatY.pdf?CHK=6077631b9d07cc900d0adbd15150fe19
- Gayibov, S (2007). Hasta Kasım’ın bir naziresi üzerine. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4(2) 47-53 http://mtad.humanity.ankara.edu.tr/IV-2_Haziran/19_MTAD_4-2_SGayipov_47-53.pdf
- İslam Ansiklopedisi (t.y.). *Ercişli Emrah*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ercisli-emrah>
- İslam Ansiklopedisi (t.y.). *Erzurumlu Emrah*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/erzurumlu-emrah>
- Kaplan, H. (2014). Âşık edebiyatı’nda Ercişli Emrah. *Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, 16(438), 16-24 https://www.erciyesdergisi.com.tr/Images/pdfler/erciyes_438_6.pdf

- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Tekışık.
- Kapusuzoğlu, Recai. (30.03.2023). İki Şair: Erzurumlu Emrah, Ercişli Emrah. *Truva Edebiyat Dergisi*. <https://www.truvaedebiyatdergisi.com/haber/iki-sair-erzurumlu-emrah-ercisli-emrah-4354.html>
- Karadağ, M. (1990). Erzurumlu Emrah'ın yeni bir elyazma divanı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi*, 5(2)
<https://acikerisim.uludag.edu.tr/server/api/core/bitstreams/4efdc0a-e15b-4c0f-8be7-8fc9a4a79c33/content>
- Karadayı, O, N. (2014) Şiirlerinden hareketle Erzurumlu Emrah'ın tarikat çevreleri ile irtibatı ve ilahî aşk anlayışı. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 52, 215-242 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/31807>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Paşa.
- Kaya, D. (2001). Türkülerin derlenmesinde, kayda geçirilmesinde ve icra edilmelerinde yapılan yanlışlıklar. *Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni*, 411-432
https://www.dogankaya.com/fotograf/turkulerdeki_yanlisliklar.pdf
- Özmen, V. (2016). Erzurumlu Emrah'ın şiirlerinde klasik Türk şiiri etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(16), 44-54.
<https://doi.org/10.17823/gusb.287>
- Sakaoğlu, S. (2017). Âşık şiirine müdahaleler -3- ölmüş âşıkları dövüştürmeyelim!. *Âşık Şiirine Müdahaleler-3*, 16(30), 16-18 http://hecetaslari.com/yazarvesairler/p-z_harfi/asiksiirindemudehaleler3.pdf
- Türk Edebiyatı (t.y.). *Ercişli Emrah*. <https://www.turkedebiyati.org/ercisli-emrah/>
- Türk Edebiyatı (t.y.). *Erzurumlu Emrah hayatı, edebi kişiliği, eserleri*.
<https://www.turkedebiyati.org/erzurumlu-emrah/>
- Yakegm (t.y.). *Aşıklık Geleneği*. <https://yakegm.ktb.gov.tr/TR-345104/asiklik-gelenegi.html>.